

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
протокол від 7 вересня 2020 р. № 2
в.о. завідувачки кафедри

(проф. Юлія Ушкаренко)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
Методологія та організація наукових економічних досліджень

Освітня програма «Економіка»
Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Методологія та організація наукових економічних досліджень
Викладач	Юлія Ушкаренко (Iuliia Ushkarenko), доктор економічних наук, професор http://orcid.org/0000-0002-7231-5277
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FBP/PhD.aspx
Контактний телефон	(0552)326762
Е-mail викладача:	JUshkarenko@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Понеділок, 16:00-17:00, ауд. 306 або за призначеним часом

1. Анотація дисципліни: дисципліна включає теми, в яких здобувачі формують інтегральну та фахові компетентності, особисті та професійні уміння та навички, а саме: опановують процес організації наукових досліджень; оволодівають методами наукового дослідження, навичками здійснення наукових досліджень і методологією наукового пошуку; здійснюють практичне застосування спеціальних методів економічних досліджень; вивчають особливості побудови структури наукових праць різних рівнів і змістове наповнення їх складників, види науково-дослідної роботи, особливості участі в наукових проектах, грантах, програмах академічної мобільності.

2. Мета та завдання курсу:

Метою є вивчення теоретико-методологічних основ наукових досліджень і практики організації наукової діяльності, формування і розвиток навичок застосування різних методів наукового пошуку у професійній діяльності.

Завдання: є оволодіння методологією, теоретичними і практичними методами наукового дослідження, підготовка аспірантів з питань оптимальної організації процесу наукового дослідження, ефективного застосування теоретичних та практичних методів наукового дослідження, розробки етапів та форм процесу наукового дослідження, оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК 02. Здатність до глибокого розуміння наукових текстів за напрямом досліджень державною та іноземними мовами, усної та письмової презентації та обговорення результатів наукових досліджень та/або інноваційних розробок та можливість отримати мовленеву сертифікацію за рівнем B2.

ЗК 04. Здатність працювати автономно.

ЗК 05. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність до виконання оригінальних наукових досліджень з економічних питань на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання.

ФК 3. Здатність володіти та адекватно використовувати понятійно- категоріальний апарат та методологію сучасної економіки для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч суспільного розвитку.

ФК 4. Здатність робити обґрунтовані висновки щодо сучасного стану національної економіки України та окремих її суб’єктів, резервів та перспектив її розвитку в умовах глобалізації та європейської інтеграції.

ФК 5. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв’язання, беручи до уваги наявні ресурси.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Володіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ПРН 02. Має та вільно оперує передовими концептуальними та методологічними знаннями з економіки та на межі предметних галузей, дослідницькими навичками і методами, достатніх для проведення самостійних наукових досліджень, здійснення професійної діяльності, отримання нових знань.

ПРН 03. Уміти планувати та формувати методику проведення власного наукового дослідження для отримання достовірного результату, якісно нових знань, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.

ПРН 07. Навички визначення взаємозв'язків і взаємовпливу соціальних та економічних факторів розвитку держави і суспільства задля ефективного управління економічними процесами на макро- та мікрорівнях.

ПРН 08. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН 09. Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій і професійній діяльності, організації та проведенні навчальних занять.

ПРН 10. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні економічні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові та економічні проблеми з дотриманням норм академічної етики і врахуванням економічного, соціального та інших контекстів.

ПРН 11. Виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредити / 90 годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий /вибірковий
2020/2021	I	051 Економіка	I	Обов'язковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійне обладнання.

7. Політика курсу

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та викладачі діють відповідно до:

- Положення про атестацію здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії у разових спеціалізованих вчених радах Херсонського державного університету

(http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Normative_framework.aspx);

- Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук в Херсонському державному університеті

(http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Normative_framework.aspx);

- Положення про організацію освітнього процесу

(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>);

- Положення про академічну доброчесність (<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>);

- Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти

(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>);

- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХДУ (наказ №803-Д від 07.09.2020)

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план	Форма навчального заняття кількість годин (аудиторної та самостійної)	Список рекомендованих джерел	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Основи наукового пізнання					
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	Тема 1. Наука і наукові дослідження. 1. Виникнення та еволюція науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. 2. Види та ознаки наукового дослідження. 3. Методологія і методи наукових досліджень. 4. Організація наукової діяльності в Україні. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. 5. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. 6. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. 7. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.	Лекція – 4 год.	1, 2, 3, 6, 9, 12, 14	Опрацювання лекційного матеріалу	
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	Тема 1. Наука і наукові дослідження. 1. Виникнення та еволюція науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. 2. Види та ознаки наукового дослідження. 3. Методологія і методи наукових досліджень. 4. Організація наукової діяльності в Україні. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. 5. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. 6. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. 7. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.	Семінар – 4 год., самост. робота – 10 год.	1, 2, 3, 6, 9, 12, 14	Доповідь	4
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 2. Моделювання в наукових дослідженнях. 1. Візуалізація результатів наукових досліджень. 2. Моделювання як метод наукового пізнання. 3. Особливості застосування наукового методу математичного моделювання. 4. Особливості наукових спостережень і вимірів. 5. Випадковість і невизначеність в наукових	Лекція – 4 год.	2, 3, 5, 9, 10-14	Опрацювання лекційного матеріалу	

	дослідженнях. 6.Комп'ютерне моделювання. 7.Візуалізація інформації.				
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 2. Моделювання в наукових дослідженнях. 1.Візуалізація результатів наукових досліджень. 2.Моделювання як метод наукового пізнання. 3.Особливості застосування наукового методу математичного моделювання. 4.Особливості наукових спостережень і вимірів. 5.Випадковість і невизначеність в наукових дослідженнях. 6.Комп'ютерне моделювання. 7.Візуалізація інформації.	Семінар – 2 год., самост. робота – 10 год.	2, 3, 5, 9, 10-14	Усне опитування	11
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 3 Наукові публікації. 1.Використання спеціалізованих видавничих систем 2.Бібліографічний апарат наукових досліджень. 3.Види наукових публікацій. Наукова монографія. Наукова стаття. Тези наукової доповіді. Наукова доповідь (презентація). 4.Правила оформлення публікацій. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. Правила бібліографічного опису окремих видів документів. 5.Пошук наукових видань для публікації за результатами наукових досліджень.	Лекція – 2 год.	2, 3, 4, 5, 9-16	Опрацювання лекційного матеріалу	
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 3 Наукові публікації. 1.Використання спеціалізованих видавничих систем 2.Бібліографічний апарат наукових досліджень. 3.Види наукових публікацій. Наукова монографія. Наукова стаття. Тези наукової доповіді. Наукова доповідь (презентація). 4.Правила оформлення публікацій. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. Правила бібліографічного опису окремих видів документів. 5.Пошук наукових видань для публікації за результатами наукових досліджень.	Семінар – 2 год., самост. робота – 10 год.	2, 3, 4, 5, 9-16	Самостійна робота	15
Модуль 2 Методологія проведення дослідження					
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 4 Види науково-дослідної роботи. Підготовка дисертаційної роботи. 1.Науково-дослідна робота в закладі вищої освіти. 2.Участь аспірантів у виконанні НДР випускових кафедр. Участь в наукових конференціях, симпозіумах, форумах. 3. Участь в тематичних наукових школах, стажування, обмін досвідом. 4. Впровадження	Лекція – 2 год.	1, 3, 9-13	Опрацювання лекційного матеріалу	

	результатів науково-дослідної роботи в практичну діяльність організацій, підприємств, фірм. 5. Загальна характеристика дисертаційної роботи ОС «Доктор філософії». Послідовність виконання дисертаційної роботи ОС «Доктор філософії». 6. Оформлення дисертаційною роботи.				
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 4 Види науково-дослідної роботи. Підготовка дисертаційної роботи. 1. Науково-дослідна робота в закладі вищої освіти. 2. Участь аспірантів у виконанні НДР випускових кафедр. Участь в наукових конференціях, симпозіумах, форумах. 3. Участь в тематичних наукових школах, стажування, обмін досвідом. 4. Впровадження результатів науково-дослідної роботи в практичну діяльність організацій, підприємств, фірм. 5. Загальна характеристика дисертаційної роботи ОС «Доктор філософії». Послідовність виконання дисертаційної роботи ОС «Доктор філософії». 6. Оформлення дисертаційною роботи.	семінар – 2 год., самост. робота – 10 год.	1, 3, 9-13	Презентація	4
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 5. Наукометрія - як критерій оцінки результатів наукової діяльності 1. Зв'язок наукової діяльності з наукометричними показниками. 2. Міжнародні наукометричні бази даних – Scopus, Web of Science, Index Copernicus та ін. 2. Провідні міжнародні наукові видавництва – Elsevier, Springer, Willey, Francis&Taylor та ін. 3. Індекс Гірша (H-index). ORCID (Open Researcher and Contributor ID) – єдиний міжнародний реєстр науковців. 4. ResearcherID - система реєстрації та ідентифікації авторів наукових робіт.	Лекція – 2 год.	1, 2, 4-7, 9, 10, 12	Опрацювання лекційного матеріалу	
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 5 Наукометрія - як критерій оцінки результатів наукової діяльності 1. Зв'язок наукової діяльності з наукометричними показниками. 2. Міжнародні наукометричні бази даних – Scopus, Web of Science, Index Copernicus та ін. 2. Провідні міжнародні наукові видавництва – Elsevier, Springer, Willey, Francis&Taylor та ін. 3. Індекс Гірша (H-index). ORCID (Open Researcher and Contributor ID) – єдиний міжнародний реєстр науковців.	Семінар – 2 год., самост. робота – 10 год.	1, 2, 4-7, 9, 10, 12	Індивідуальні завдання	6

	4. ResearcherID - система реєстрації та ідентифікації авторів наукових робіт.				
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 6. Участь в наукових проектах, грантах, програмах академічної мобільності. 1. Особливості фінансування наукової діяльності в Україні та закордоном. 2. Участь в проектах науково-дослідної роботи (НДР) за рахунок державного бюджету України. Основні критерії відбору та вимоги до учасників конкурсу проектів НДР МОН України. 3. Спільні міжнародні наукові проекти під егідою МОН України. 4. Гранти. Грантодавці та фонди підтримки наукових досліджень. 5. Академічна мобільність. Програми академічної мобільності. 5. Участь в конкурсах, щодо фінансування академічної мобільності.	Лекція – 2 год.	2, 4,6, 7, 13, 14, 15	Опрацювання лекційного матеріалу	
Згідно робочого навчального плану, розкладу занять	ТЕМА 6. Участь в наукових проектах, грантах, програмах академічної мобільності. 1. Особливості фінансування наукової діяльності в Україні та закордоном. 2. Участь в проектах науково-дослідної роботи (НДР) за рахунок державного бюджету України. Основні критерії відбору та вимоги до учасників конкурсу проектів НДР МОН України. 3. Спільні міжнародні наукові проекти під егідою МОН України. 4. Гранти. Грантодавці та фонди підтримки наукових досліджень. 5. Академічна мобільність. Програми академічної мобільності 5. Участь в конкурсах, щодо фінансування академічної мобільності.	Семінар – 2 год., самост. робота – 10 год.	2, 4,6, 7, 13, 14, 15	Контрольна робота	20

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Модуль 1. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Доповідь – 4 бали.

Усне опитування – 11 балів.

Самостійна робота – 15 балів.

Модуль 2. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Презентація – 4 бали.

Індивідуальні завдання – 6 балів.

Контрольна робота – 20 балів.

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовці презентації англomовної статті з аналізу даних, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.). за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач).

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є екзамен

	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)	15	10	25
	- доповідь	4		4
	- індивідуальні завдання		6	6
	- усне опитування	11		11
	- презентація		4	4
2.	Самостійна робота	15		15
3.	Контрольна робота		20	20
	Поточне оцінювання (разом)	30	30	60
	Підсумковий контроль			40
	Разом балів			100
	- підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс.			max 10

Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90-100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел

Основний:

1. Важинський С. Є., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с
2. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
3. Dharmapalan V. Scientific Research Methodology / V. Dharmapalan. – AlphaScience, 2012. - 250 p.
4. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посібн.; за ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2010. – 280 с.
5. Демківський А.В. Основи методології наукових досліджень: навч. посібн. / А.В. Демківський, П.І. Безус. – К.: Акад. муніцип. упр., 2012. – 276 с.
6. Prathapan K. Research Methodology for Scientific Research. / K. Prathapan. – Dreamtech Press, 2019. – 272 p.

7. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посібн . / Н.М. Краус ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – Полтав: Оріяна , 2012. – 180 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень : навчально- методичний посібник / В. М. Михайлов та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 220 с.
9. Чмиленко Ф.О., Жук Л. П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Д.: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.5. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Віче : НУВГП, 2016. 151 с.

Додатковий:

10. Рябчій В. А. Теорія похибок вимірювань: навч. посібник/ А. В. Рябчій , В. В. Рябчій; М-во освіти науки України , Нац. гірн. ун-т., 2006. – 165 с. Додатковий:
 11. Khine M.S. Advances in Nature of Science Research: Concepts and Methodologies/ M.S. Khine. – Springer, 2012. – 268 p.
 12. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібн . / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор , 2003. – 192 с.
 13. Мочерний С В. Методологія економічного дослідження / С.В. Мочерний. – Львів: Світ, 2001. – 416 с.
 14. Пономаренко В.С. Аналіз даних у дослідження соціально-економічних систем / В.С. Пономаренко, Л.М. Малярець. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2009. – 432 с.
 15. Білуха М Т. Методологія наукових досліджень / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
 16. Клименюк О.В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. / О.В. Клименюк. – К.: Міленіум, 2005. – 186 с.
- Internet-ресурси:
17. Предмет методології науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/29019/filosofiya/predmet_metodologiyi_nauki.
 18. Класифікація похибок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_125329_klasifikatsiya_pohibok.html.
 19. Елементи теорії похибок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5082605/page:2/>.
 20. Elsevier [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.elsevier.com>.
 18. Science Direct [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/>.
 21. ORCID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.orcid.org>.

22. Scopus for authors [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.scopus.com/home.uri?zone=header&origin=>.
23. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua/>.
24. Фінансування наукових досліджень в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/finansuvannya-naukovyh-doslidzhen-v-ukrayini-ta-sviti>.
25. Наука в університетах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah>.
26. Академічна мобільність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/osvita-za-kordonom/akademichna-mobilnist>
27. Гранти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zrda.org/grants/>.
28. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> дата звернення: 26.08.2019).
29. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-УП. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 26.08.2019).
30. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-УІІ. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 26.08.2019).
31. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-УІІ. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 31.08.2019).
32. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-ІІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (дата звернення: 27.08.2019)
33. Ушкаренко Ю.В. Методичні основи дослідження розвитку сільськогосподарської кооперації / Ушкаренко Ю.В. // Методичні основи сучасного дослідження в аграрній економіці: [в 3-х ч.]. – Житомир: Державний агроекологічний університет, 2005. – Ч. 2. - С. 100-103.